
WE LEVEN NOG

Carlo Leget

Ik zit 's avonds thuis bij de houtkachel en de telefoon gaat. Een dominee aan de lijn. Niet zo maar eentje, maar een oude bekende. Een sympathieke oud-studiegenoot met een stem uit duizenden. Hij had het bij de radio ook goed gedaan. Of ik een lezing wil komen houden over levenseinde en stervenskunst. Een lezing over de boeken die ik geschreven heb. Na enige aarzeling met het oog op de afstand (waarom wonen alle dominees die ik ken zo ver weg?) zeg ik toe.

Enige tijd later krijg ik een concept-aankondiging toegestuurd en blijkt de avond over waardig sterven te gaan. Kort daarna blijkt er een tweede spreker bij betrokken te zijn. Een mevrouw van de NVVE. Als ik ten slotte op de avond zelf de kerkdeur open, hangt daar een groot plakkaat met als blikvanger de woorden 'voltooid leven'.

In mijn opening refereer ik aan de thematische verschuiving die de afgelopen weken blijkbaar heeft plaatsgevonden, en zeg ik wat plagerig 'ik ben dus benieuwd waar we vanavond uitkomen'. Dat bleek profetischer dan ik dacht, want de avond verschuift van een spoedcursus stervenskunst (maximaal 30 minuten, meneer Leget), naar een voorlichting over hoe je jezelf het beste kunt laten doodmaken. Helemaal vrolijk word je er niet van.

In de discussie daarna probeer ik de zaal uit te leggen dat er tussen ziek worden en doodmaken nog een belangrijke stap hoort te zitten: palliatieve zorg. De gespreksleider van de avond kent het woord niet en wil het daarom liever meteen weer afschaffen. Ik begin wat uit te leggen. Het woord mag blijven. Ik leg nog wat meer uit en iemand roept van achter uit de kerk: 'waarom weten wij dat allemaal niet?'

'Waarom weten we dat allemaal niet?' Tja, omdat palliatieve zorg slecht verkoopt, denk ik. Het is inderdaad een onmogelijk woord. Het is teveel verbonden met de kwetsbare en machteloze randen van het leven die we liever buiten beeld houden. Het is niet flitsend, heroïsch, stoer. Het vraagt vertrouwen en geduld.

In die zin lijkt het op het vak van geestelijk verzorger. Ook een onmogelijk woord. Lastiger te verkopen dan dat van psycholoog of maatschappelijk werkende. Er wordt weinig opgelost en de benadering staat in veel opzichten bijna haaks op de tijdsgeest.

Palliatieve zorg is niet alleen in de samenleving moeilijk te verkopen. Ook in de medische wetenschappen wordt ze voortdurend in de marge gedrukt. De overheid maakt geen krachtige keuzes. De enige manier om tegendruk te geven is onderzoek doen, aanzien verwerven, lobbyen. Ook hier parallellen met het vak van geestelijk verzorger. 'Waarom weten we dit allemaal niet?' Het was voor mij de eyeopener van de avond. En zin die nog steeds nagalmt in mijn hoofd.

Terug naar de gemeenteavond in de kerk. Het is bijna half elf. De gespreksleider van de avond wil graag nog een afsluiting van beide inleiders. Ik weet het echt niet meer. Er wordt aangedrongen, nog eens aangedrongen, en terwijl een vrijwilligster al met een druipend boeket in de aanslag staat, roep ik dan maar in de microfoon het enige wat op dat moment in mij opkomt: 'We leven nog!'